

Omgaan met elkaar

Verslag van een project op een middelbare school (HAVO-VWO) in Nijmegen betreffende 'Het omgaan met elkaar'.

Tot een paar jaar geleden werd er binnen deze school weinig aandacht geschonken aan wat in algemene termen wordt omschreven als seksuele voorlichting. Binnen het onderwijspakket kwamen tot dan alleen de lichamelijke/biologische aspecten naar voren. Gelegenheid er wat breder en dieper op in te gaan, erover te praten met elkaar, was er eigenlijk niet.

Dit was globaal ook de mening van een aantal leerlingen van die school en het is aanleiding geweest een aantal mensen bijeen te roepen om eens te brainstormen over hoe die materie bespreekbaar te maken. Met elkaar werd besloten een projectmatige aanpak voor te staan, om de reguliere lesgeefsituatie (éénrichtingsverkeer) te vermijden. De naam voor het project werd 'Revo', relationele vorming.

Begonnen werd met een oriëntatie op de 'Revo-Markt'. Welke scholen werken al met zo'n project, hoeveel ervaring hebben ze ermee? Hoe is het project ingedeeld, waar hebben ze hun informatie vandaan, enz. enz.

Uit de in roulatie zijnde projecten zijn goede dingen gepikt. Items die relevant leken. Verder is er contact opgenomen met de G.G. en G.D., afdeling G.V.O., (gemeentelijke voorlichtingsdienst onderwijs). Uit de bibliotheek van de G.V.O. is zeer veel informatie gehaald. Dit materiaal, samen met het andere verzamelde materiaal, is verwerkt tot drie 'Revo-mappen', voor respectievelijk de eerste, de tweede en derde klassen. Organisatorisch is er gekozen voor twee roostervrije middagen.

Doelstelling en thema's

De doelstelling die uiteindelijk naar voren is gekomen: gevoelens en meningen uitwisselen en elkaar daarin respekteren. Deze doelstelling is ekspres zo vaag gehouden omdat ze dan niet teveel vastlegt. Het gaat erom 'relationele' zaken aan te stippen, wat je om je heen in het dagelijkse leven tegenkomt in de omgang met elkaar. Hoe meer er toegespijst wordt des te smaller het werkterrein.

Het project bestaat uit een aantal thema's die in elk leerjaar op een andere wijze belicht worden.

* Omgaan met elkaar

* Geslachtsorganen-hygiëne- anticonceptie

* 'Revo'-relationele vorming.

Wat de lichamelijke kant betreft ziet die lijn er voor de drie opeenvolgende leerjaren als volgt uit:

klas 1: Lichamelijke veranderingen met de nadruk op uiterlijk waarneembare veranderingen.

klas 2: Lichamelijke veranderingen met de nadruk op menstruatie en zaadlozing.

klas 3: Anticonceptie en geslachtsziekten.

Wat is Revo en wat leer je ervan

Het verschil tussen 'omgaan met elkaar' en 'Revo' is dat er bij 'Revo' wordt geprobeerd het omgaan positief te beïnvloeden.

Leerlingen leven in een bepaald patroon dat ze van thuis uit hebben meegekregen en vinden dat (nog) prima. Andersoortige relaties (b.v. binnen de samenlevingsvormen) kennen ze wel, maar staan ver van hen af. Middels dit project worden zulke zaken nader/dieper belicht. Opvallend is dat brugklassers zich minder bloot durven te geven dan tweede of derde klassers, die gaan er serieuzer op in. (Heeft waarschijnlijk met de leeftijd te maken, maar misschien ook met het programma, met het feit dat ze het al eens een keer gehad hebben en met een combinatie van deze factoren.)

In tegenstelling tot de biologische kant is de 'geestelijke groei', (persoonlijke) naar volwassenheid vastomlijnd gegeven.

Per leerjaar is geprobeerd in te schatten hoe ver de individuele leerling in zijn/haar ontwikkeling is, waar zijn/haar interesses liggen, waar problemen schuilten enz.

Globaal komt dit binnen het project als volgt naar voren: In de groei naar volwassenheid moeten leerlingen zichzelf in relatie met anderen leren kennen (eerste klas), dienen zij hun eigen verantwoordelijkheden te leren bepalen (tweede klas) en is het belangrijk dat zij zich een mening vormen over wie ze willen zijn en hoe ze denken dit te bereiken (derde klas). Vragen die belangrijk zijn en op de ontwikkelingen zinspelen zijn:

* wie ben ik

* wie ben jij

* hoe kan ik zijn/worden

* hoe wil ik zijn

* hoe word ik dat

Het is belangrijk dat leerlingen zich leren uiten en ervaren dat er over bepaalde zaken verschillend gedacht kan worden. De begeleidende docenten wordt daarom gevraagd wel kleur te bekennen maar niet hun mening op te leggen.

De leerling wordt duidelijk gemaakt dat:

- ** Zij eigenlijk de middag maken, hoe de gesprekken verlopen hangt van hen af, hun houding binnen de groep.
- ** Het niet altijd even gemakkelijk zal zijn op kommando over bepaalde dingen te praten.
- ** Zij alleen maar iets hoeven te vertellen wanneer ze zelf willen. Niemand is verplicht of kan gedwongen worden bepaalde dingen over zichzelf te zeggen, die hij/zij eigenlijk liever niet wil vertellen.
- ** Alles wat aan elkaar verteld wordt binnen de groep blijft en strikt vertrouwelijk is.
- ** Als ze met persoonlijke vragen zitten zij een beroep kunnen doen op hun ouders of anderen in wie ze vertrouwen hebben.
- ** Ze stencils krijgen als 'handig boekwerkje'.

Praktisch gezien

Alle middagen beginnen met een inleiding van de (begeleidend) docent(en). Daarin komt nog eens naar voren waarom deze middagen er zijn (zie doelstelling) en aan welke regels en afspraken de leerlingen zich moeten houden. De inhoud wordt op zeer verschillende wijzen aan de orde gesteld. Zo zijn er quizzes, forumdiskussies met stellingen, video's, verhalen, sheets met informatie kaartspelen en nog meer. Items komen op groeps en individueel nivo aan bod. De middagen hebben de ruimte in zich om op bepaalde onderwerpen wat langer door te gaan als daarover nog niet uitgepraat is.

De leerlingen vinden het project leuk (het is geen les, je hoeft niets) en nuttig. De meesten doen geïnteresseerd mee. Toch zie je ook dat leerlingen een wat nonchalante houding aannemen. Als er dan gerichte vragen gesteld worden weten toch maar weinigen een foutloos antwoord te geven.

Zoals gezegd mogen de leerlingen een antwoordbeurt overslaan (passief?). Het gevoel ontstaat zo dat er maar een bepaald deel van de klas mee doet. Hopelijk pikt de 'rest' toch ook voldoende op, al lijkt hun verbondenheid wat minder.

Tot slot

De 'Revo'-middagen worden elk jaar geëvalueerd. Meestal worden er dan onderwerpen veranderd. Veel oplossingen worden ook tijdens de middagen zelf bedacht. Het programma is een richtlijn, geen must. Wat er vanuit de klas komt wordt zoveel mogelijk behandeld. De sfeer moet duidelijk anders zijn dan een lesgeefsituatie. Elke leerling moet zijn zegje kunnen doen. Het lijkt elk jaar beter te worden (wat invulling, afstemming, procesbegeleiding e.d. betreft) maar alles wordt steeds anders. Het zal dus nooit af kunnen zijn.

Informatie is te verkrijgen bij René Heijnen.
Weezenhof 37-36
6536 HJ Nijmegen

